

I. OGÓLNE INFORMACJE PODSTAWOWE O PRZEDMIOCIE (MODULE)

Metodyka pracy z osobą uzależnioną i współuzależnioną

Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:	Collegium Humanum Szkoła Główna Menedżerska w Warszawie
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia:	Psychologia-Jednolite studia magisterskie
Liczba punktów ECTS	6
Język przedmiotu- polski, angielski, inny	polski
Profil kształcenia:	PRAKTYCZNY
Nazwa specjalności:	Psychologia uzależnień
Rodzaj modułu kształcenia: (wskazać właściwe)	Podstawowy / kierunkowy/ <u>specjalnościowy</u> /obowiązkowy/ fakultatywny
Rok / Semestr:	5 / IX
Osoba koordynująca przedmiot:	
Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów):	Student przystępujący do nauki przedmiotu powinien dysponować wiedzą dotyczącą zachowań ludzkich z zakresu socjologii, psychologii i pedagogiki. Powinien posiadać umiejętność pracy w zespole, grupie społecznej, jak również przejawiać aktywną postawę w zakresie nawiązywania relacji i kontaktów społecznych oraz wykazywać odpowiednią motywację do rozwiązywania problemów społecznych na gruncie osobistym i zawodowym.

II. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

	Wykład	Ćwiczenia/ konwersatorium	Laboratorium	Warsztaty	Projekt	Seminarium	Praktyki	Egzamin / zaliczenie	Konsultacje	Suma godzin	Ogółem ECTS
Studia stacjonarne	20	45						2	6	150	6
Studia niestacjonarne	10	20						2	6	150	6

III. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Formy zajęć	Metody dydaktyczne -właściwe podkreślić
Wykład/Ćwiczenia	Wykład podający (z prezentacją multimedialną) <u>Wykład problemowy</u> <u>Wykład konwersatoryjny</u> <u>Dyskusja dydaktyczna</u> <u>Ćwiczenia praktyczne pod kierunkiem</u> Ćwiczenia z wykorzystaniem narzędzi informatycznych <u>Metoda przypadków</u> <u>Metoda sytuacyjna</u> Metoda inscenizacji Metoda projektów <u>Gry dydaktyczne (symulacyjne, decyzyjne, psychologiczne)</u> Demonstracja/ pokaz Analiza źródeł Praca w grupie Debata <u>Inne: Drama</u>

IV. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKU		
Lp.	Opis przedmiotowych efektów uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego symbol
Wiedza w pogłębionym stopniu:		
P_W01	Student zna i rozumie pojęcia uzależnienia, wymienia rodzaje uzależnień, charakteryzuje uzależnienie od alkoholu, narkotyków, nikotyny.	K_W11
P_W02	Student posiada pogłębioną wiedzę z zakresu psychologii uzależnień. Zna współczesne teorie uzależnień oraz zna praktyczne zastosowanie tej wiedzy.	K_W05
Umiejętności:		
P_U01	Student potrafi analizować problemy osób uzależnionych, określa ich przyczyny, stosuje adekwatne metody rozwiązywania z wykorzystaniem wiedzy psychologicznej. Prognozuje ich rozwiązanie i przewiduje skutki planowanych działań.	K_U16
Kompetencje społeczne:		
P_K01	Student jest gotów do swojej pracy, dokonuje profesjonalnej diagnozy, stosuje właściwą terapię w stosunku do osób uzależnionych kierując się dobrem klienta oraz zasadami etyki zawodowej.	K_K01
V. TREŚCI KSZTAŁCENIA		
Lp.	Wykład:	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się
W1	Diagnoza osoby uzależnionej. Diagnoza nozologiczna. Diagnoza anamnestyczna. Definicje i klasyfikacja zaburzeń związanych z uzależnieniami. Relacja pomiędzy podmiotem a przedmiotem uzależnienia. Kryteria diagnostyczne osoby uzależnionej.	P_W01 P_W02
W2	Diagnoza osoby współuzależnionej Diagnoza ról osoby współuzależnionej w rodzinie z uzależnieniem. Pojęcie i zachowania w rolach w rodzinie z uzależnionej. Zaburzenia psychiczne występujące u osób współuzależnionych.	
W3	Praca z osobą uzależnioną Terapia indywidualna. Terapia grupowa. Psychoedukacja. Profilaktyka. Programy redukcji szkód. Grupy samopomocowe.	
W4	Dorośle dzieci osób uzależnionych . Diagnoza dorosłego dziecka osoby uzależnionej. Powielane wzorce zachowań w rodzinie z uzależnieniem i wtórnej.	
W5	Podstawy prawne leczenie uzależnień Podstawowe akty prawne regulujące skierowanie na leczenie osób uzależnionych. Zasady kierowania na leczenie odwykowe. Dokumenty wymagane do wnioskowania o leczenie odwykowe. Opinia biegłych sądowych. System lecznictwa odwykowego w Polsce.	
W6	Praca z osobami współuzależnionymi.	

	Terapia indywidualna. Terapia grupowa. Psychoedukacja. Profilaktyka. Grupy samopomocowe.	
W7	Alkoholowy Zespół Plodowy. Rodzaje. Objawy fizyczne, psychiczne. Choroby i zaburzenia wywołane używaniem alkoholu w czasie ciąży. Edukacja kobiet spożywających alkohol w czasie ciąży.	
W8	Etyka zawodowa terapeuty uzależnień. Podstawowe zasady etyki zawodowej. Zachowania sprzeczne z zasadami etyki zawodowej. Niepijący alkoholicy i czysti narkomani jako terapeuci: korzyści i niebezpieczeństwa.	

Lp.	Ćwiczenia	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się
T1	Diagnoza osoby uzależnionej. Diagnoza nozologiczna. Diagnoza anamnestyczna. Definicje i klasyfikacja zaburzeń związanych z uzależnieniami. Relacja pomiędzy podmiotem a przedmiotem uzależnienia. Kryteria diagnostyczne osoby uzależnionej. Testy diagnostyczne. Analiza testów przesiewowych CAGE, MAST, SAAST, AUDIT, POSIT, testu baltimorskiego. Badania laboratoryjne. Objawy ostrzegawcze alkoholizmu. Rozmowa/ wywiad diagnostyczny.	P_U01 P_K01
T2	Diagnoza osoby współuzależnionej Diagnoza ról osoby współuzależnionej w rodzinie z uzależnieniem. Pojęcie i zachowania w rolach w rodzinie z uzależnionej. Zaburzenia psychiczne występujące u osób współuzależnionych. Praca z nadużyciami seksualnymi wobec osób współuzależnionych.	
T3	Praca z osobą uzależnioną Terapia indywidualna. Terapia grupowa. Psychoedukacja. Profilaktyka. Programy redukcji szkód. Grupy samopomocowe. Udział w mityngu Anonimowych Alkoholików zorganizowanym na zajęciach.	
T4	Dorosłe dzieci osób uzależnionych . Diagnoza dorosłego dziecka osoby uzależnionej. Powielane wzorce zachowań w rodzinie z uzależnieniem i wtórnej. Grupy samopomocowe w terapii współuzależnienia. Implikacje dla pracy psychologa. Grupwa AlAnon, Alateen, DDA-rekonstrukcja na zajęciach.	
T5	Podstawy prawne leczenie uzależnień Przygotowanie wzoru dokumentów do wnioskowania o leczenie odwykowe. Przygotowanie wzoru opinii biegłych sądowych. System leczenia odwykowego w Polsce- przygotowanie folderu o placówkach leczenia w regionie.	
T6	Praca z osobami współuzależnionymi. Terapia indywidualna. Terapia grupowa. Psychoedukacja. Profilaktyka. Grupy samopomocowe. Rozmowy wspierające. Elementy dialogu motywującego.	

VI. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Forma zajęć, w ramach której weryfikowany jest EU	Metoda weryfikacji –WŁAŚCIWE WYBRAĆ Egzamin pisemny, egzamin ustny ,kolokwium, projekt, prezentacja, referat, esej inne	Kategoria weryfikowanych efektów uczenia się : wiedza, umiejętności ,kompetencje społeczne WŁAŚCIWE WYBRAĆ
Wykład	Egzamin pisemny/ustny	wiedza
Ćwiczenia	Aktywność merytoryczna, praca pisemna, zliczenie ustane/pisemne	Umiejętności, kompetencje społeczne

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU wskazać właściwe

Zaliczenie wszystkich form zajęć przedmiotu (wykłady, ćwiczenia) na podstawie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego/ustnego, autoprezentacji, a także aktywności merytorycznej studenta.

VII. KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

bardzo dobry (5.0) – 91 -100 %
dobry plus (4.5) – 81 -90 %
dobry (4.0) – 71 – 80 %
dostateczny plus (3.5) – 61 – 70 %
dostateczny (3.0) – 51 – 60 %
niedostateczny (2.0) – poniżej 50 %

VIII. NAKŁAD PRACY STUDENTA – WYMIAR GODZIN I BILANS PUNKTÓW ECTS

Rodzaj aktywności ECTS	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, projekt, laboratoria, warsztaty, seminaria) – SUMA godzin – z punktu II	73	38
W tym		
1.1..Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów	65	30
1.2..Egzaminy/zaliczenia -liczba godzin	2	2
1.3..Udział w konsultacjach -liczba godzin	6	6
2.– Indywidualna praca własna studenta - liczba godzin – Projekt / esej / studium przypadku / zadanie praktyczne ,samodzielne przygotowanie się do zajęć ,egzaminów, zaliczeń	77	112
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (25h = 1 ECTS) SUMA godzin i ECTS	150 h = 6 ECTS	150 h = 6 ECTS

IX. LITERATURA PRZEDMIOTU ORAZ INNE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Literatura podstawowa przedmiotu:

Miller R. W., Forcehimes A.A., Zweben A.,(2014) Terapia uzależnień. Podręcznik dla profesjonalistów. UJ
 Miller P.R., Terapia uzależnień. Metody oparte na dowodach naukowych, UW

Literatura uzupełniająca przedmiotu:

Carnes, P. (2001), Od nałogu do miłości, Rebis
 Kooyman, M. (2002), Społeczność terapeutyczna dla uzależnionych, Warszawa: Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
 Lew-Starowicz, Z. (2002), Seks w sieci i nie tylko ..., Kraków: Wyd. Medyczne
 Modrzyński R.(2020), Psychoedukacja w terapii uzależnienia od alkoholu. Scenariusze zajęć, Difin
 Poleszak Wiesław P.(2013), Oblicza uzależnień: terapia jako przywracanie wolności, Wydawnictwo Lubelskiej Akademii WSEI
 Rollnick St., Miller W.(2014),Dialog motywujący. Jak pomóc ludziom w zmianie, Uj

Inne materiały dydaktyczne: